

El bisbe Jaume en un túnel

Fa vint-i-cinc anys, ja nomenat però encara no consagrat bisbe de Girona, mossèn Jaume Camprodon va anar a Castelló d'Empúries per assistir al funeral de Joan Alsina, el capellà empordanès assassinat a Xile per les tropes de Pinochet i mantingut sota sospita per les calúmnies dels seus botxins. Ara, la celebració de les seves nocces d'argent amb el bisbat ha coincidit amb una altra missa a la catedral de Castelló, d'homenatge ja sense reserves a un mossèn Alsina plenament rehabilitat.

La tasca episcopal de monsenyor Camprodon té en aquests vint-i-cinc anys a la seu de sant Narcís el dramàtic contrapunt de la trajectòria de Joan Alsina. Així es fa més evident que li ha tocat de presidir una etapa de l'església gironina que té màrtirs enllà de les fronteres mentre que a l'interior retorna inexorablement cap a les catacumbes. La tasca no ha estat, doncs, gaire lluïda, però el bisbe Jaume l'ha portat a terme amb una discreció i una dignitat exemplars.

Nomenat per Pau VI, Camprodon ha estat sempre un bisbe montinià, fins i tot quan l'esperit d'aquell Papa s'ha esbravat de les altes esferes de l'Església. En la figura de Camprodon hi ha moltes

coses que l'apropen a Montini: el tarannà retret i lleugerament enigmàtic, la sàvia actitud de dubte, la càrrega intel·lectual i literària dels textos homilètics i de les intervencions pastorals, la moderació d'unes decisions sempre amatents a no trencar cap canya ni apagar cap espelma, la delicadesa de les relacions amb l'autoritat civil, l'obsessió per treure dels dos Concilis —el Vaticà II i el Tarraconense— les potencialitats que tants altres han preferit oblidar.

Encara caldria destacar dues actituds més en aquesta mateixa línia:

l'horror al triomfalisme i la passió per la reconciliació. L'antitriomfalista Camprodon deu ser dels pocs prelats del país capaç de reconèixer sense embuts la realitat eclesial i incapaç de voler-la disffressar. Diu gràficament que el seu pontificat ha estat com passar per un túnel del qual ara comença a veure la llum de sortida, però amb la seguretat que el paisatge de l'altra banda serà del tot diferent del que ha quedat enrere. «Han passat —escrivia fa poc— els temps ideològics en què s'havia promogut honradament l'afirmació «Catalunya serà cristiana o no serà». Configurats progressivament pels fets que fan història, hem de reconèixer noblement que avui aquell ideal és aigua passada». La reconciliació deriva d'aquesta actitud com una conseqüència obligada. S'hi va referir en arribar a Girona, en els difícils moments finals del franquisme, quan va propugnar l'amnistia com a pas decisiu per al perdó i l'oblit. I hi ha insistit ara, en desmarcar-se coratjosament de les recents beatificacions de màrtirs de la guerra civil; ha al·ludit a les possibles causes de l'anticlericalisme que va provocar aquelles morts i ha dit que «tots, dintre i fora de l'Església, hem de tenir una actitud reconciliadora, de demanar perdó i de perdonar».

Aquests són alguns trets de la personalitat de Jaume Camprodon: els que l'han fet un bisbe singular i que el faran segurament irrepètible.

ACTINI

En aquesta imatge, presa poc després de la seva arribada a Girona, el bisbe Camprodon ja sembla intuir l'estretor del túnel que haurà de traspasar.

L'estampa d'una època

La Verge de la Pera, a la pujada de la Catedral, és la imatge gironina més reiteradament cantada pels poetes: li han dedicat estrofes Rafael Masó, Josep Tharrats, Camil Geis, Pere Ribot, Josep Tarrés i Margarita Colom. Es tracta d'una obra de l'any 1785, esculpida per Joan Figaroia, i presideix la font que antigament brollava de la cisterna que hi ha sota la plaça dels Apòstols. Als seus peus es pot veure una gran làpida, de 1525, traslladada aquí des d'un altre indret, amb uns versos llatins que expliquen l'origen i la trajectòria de l'aigua de la font. La inscripció es fa evident per l'aparença del seu format i per l'elegància de les seves lletres. Però a sota mateix, incisa en un carreu de la paret, n'hi ha una altra que passa desapercebuda. Diu així: *«Imagen y fuente restauradas a expensas del Exmo. Sr. Gobernador Civil D. Luis Mazo Mendo. Año MCMXLVII.»*

Si fos més evident, aquesta inscripció tal vegada hauria estat eliminada o substituïda. La seva discreció l'ha salvat. Gràcies a ella podem recordar que aquest conjunt, destrossat durant la guerra civil, va ser refet, segons va dir el diari *Los Sitios*, *«gracias a la munificencia y amor a las tradiciones locales de nuestro Excmo. Sr. Gobernador»*.

Restaurada per l'escultor Joan Carrera, la imatge va ser beneïda pel bisbe Josep Cartaïà la vigília de Nadal de 1947, ara fa cinquanta-un anys. La condició de mecenès que s'havia autoatorgat aquell controvertit governador va convertir l'acte en una concentració oficial del més pur nacionalcatolicisme. La foto que hem exhumat és un document impagable per explicar amb una sola imatge tot el clima d'una època. Al peu de la font es pot veure el bisbe, revestit de pontifical i envoltat de canonges i beneficiats amb capes pluvials, dalmàtiques i hàbits de cor. Entre els escolans amb roquet hi ha capellans que avui ocupen càrrecs rellevants en l'estructura del bisbat. I a primera línia descobrim, d'esquerra a dreta, l'alcalde, Antoni Franquet; el governador militar, Manuel Baturone; el governador civil, Luis Mazo; el vicepresident de la Diputació, Jaume Genover, i el delegat d'Hisenda, Roberto Pardo. Aquesta era, aleshores, la presidència obligada de tots els actes públics. A la barana del balcó del fons es pot veure la bandera espanyola, també inevitable en totes les celebracions. L'estampa il·lustra, amb una poderosa eloqüència, allò que era el pa de cada dia d'aquell moment religiós i polític que s'havia iniciat amb la postguerra i que encara havia de durar molts anys més.

Benedicció
de la Verge de la Pera
restaurada
(Girona, 24-12-1947)

La Verge de la Pera,
després de les destrosses
de la guerra.

NARCÍS-JORDI ARAGÓ